

Nr 1782

av herr Andersson i Örebro m. fl.

i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 111 angående regional utveckling och hushållning med mark och vatten.

Enligt gällande lagstiftning erhålls etableringstillstånd inom planlagda områden för industrier under förutsättning att miljöskyddslagen följs. Proposition 1972:111 upphäver denna bestämmelse. För de industrier som berörs av den nya koncessionsplikten räcker det inte längre med en prövning enligt miljöskyddslagens normala bestämmelser.

Förslagen innebär att lokalisering av betydande delar av den tunga industrin skall provas direkt av regeringen i politisk ordning. Detta gäller i första hand industrier, som uppräknas i en av regeringen utfärdad kungörelse. Prövningen omfattar enligt förslaget bl. a. järn- och stålverk, pappersmassefabriker, kemisk och petrokemisk industri m. m. (Byggnadslagen 136 a §, prop. 1972:111, bil. 2 och 3, s. 456.) Tillståndsprövningen i dessa anläggningsfrågor övertas direkt av regeringen från de samhällsorgan som normalt svarar för samhällsplanering och miljöskydd. De industrietableringar som det här är fråga om kontrolleras nämligen redan genom reguljär planering och tillståndsgivning enligt miljöskyddslagen.

Den prövning av anläggningstillstånd som för närvarande utförs av koncessionsnämnden för miljöskydd får på detta sätt underordnad betydelse. Hela miljöskyddslagen stöps om. Koncessionsnämnden övergår till att bli en remissinstans. Den föreslagna prövningen av regeringen blir en helt obunden politisk bedömning. Regeringens prövning blir således en etableringskontroll, och frågor som rör hushållningen med mark och vatten – dvs. naturresurser och miljö i egentlig mening – blir alls inte utslagsgivande för tillståndsgivningen. "Samtidigt skall emellertid som jag tidigare anfört Kungl. Maj:t ta hänsyn till andra samhälleliga mål som är av betydelse vid riksplaneringen, bl. a. hushållning med knappa naturresurser, hög och jämn sysselsättning, regional balans och ekonomisk tillväxt." (a.a., s. 363.) Från denna synpunkt kan förslaget om regeringskoncession inte heller sägas vara en riksplanelagstiftning i egentlig bemärkelse. Den fria politiska prövningen gäller inte bara vid nyetablering av tung industri utan också i fråga om utvidgningar och förändringar av redan etablerade företag.

En utvidgad generalplanering inom kommunerna synes enligt vår mening önskvärd. Det förefaller rationellt att tillgodose riksplaneintressen i detta sammanhang. För att tillgodose t. ex. naturvårdsintressen behövs strängt taget inga förändringar i lagstiftningen, eftersom riksintressen mycket väl kan skyddas genom förordnanden enligt den

nuvarande naturvårdslagen vilket också påpekats av planverket (a.a., s. 311).

Den föreslagna koncessionsprövningen av regeringen innebär en onödig dubblering av regeringens kontrollsystem, eftersom riksplaneanvisningar om industriutvecklingen mycket väl borde kunna ges via preciserad generalplanering. Från fall till fall kan knappast vara motiverat från planeringssynpunkt att därutöver medge regeringen en helt fri politisk bedömning av anläggningsfrågor.

Särskilt måste man vända sig emot att regeringen med den föreslagna koncessionsprövningen får möjlighet att underkänna redan genomförd samhällsplanering. Även om en tung industri begär utvecklingstillstånd på mark som enligt fastställd generalplan anvisats för industriell utveckling, får nämligen regeringen enligt koncessionsförslaget vägra utbyggnadstillstånd av politiska skäl.

Den av regeringen föreslagna politiska prövningen av industrietableringar förefaller enbart försvarlig som ett provisorium inom tidigare oplanerade områden. I alla övriga sammanhang hävdar vi med bestämdhet att redan genomförd samhällsplanering bör vara tillförlitlig. En planering, som får underkännas av regeringen genom politiska beslut från fall till fall, måste få ett starkt drag av godtycke. Med hänsyn härtill torde planeringen också av tung industri böra ske genom generalplanering och koncessionsprövning på reguljär väg enligt miljöskyddslagen.

Om denna legalitetsprincip vid planeringen inte kan upprätthållas förefaller det rimligt kräva att enskilda intressen erhåller någon form av ersättningsskydd mot godtycklig politisk behandling. Förslagsvis borde därför ersättning utgå, om anläggningstillstånd vägrats på för industri i planväg anvisad mark, när hinder mot anläggningen inte föreligger enligt miljöskyddslagens normala tillåtlighetsregler.

Med stöd av det anförda hemställs

1. att förslaget om lagstiftning ang. lokalisering av viss industri (byggnadslagen 136 a § med åtföljande följdändringar i bl. a. miljöskyddslagen) avslås,
2. att riksdagen, därest yrkandet ovan inte skulle bifallas, beslutar att ersättning skall utgå, när etableringstillstånd vägras inom planlagt område och hinder mot anläggningen inte föreligger enligt miljöskyddslagens normala tillåtlighetsregler.

Stockholm den 16 november 1972

SVEN G. ANDERSSON (fp)
i Örebro

KURT SÖDERSTRÖM (m)
HARALD PETTERSSON (c)
i Kvänum

WIGGO KOMSTEDT (m)

PER-ERIK NISSER (m)

INGRID SUNDBERG (m)

TORSTEN GUSTAFSSON (c)
i Stenkyrka

FILIP W. FRIDOLFSSON (m)
i Stockholm

K.-A. LEVIN (fp)